

Mgr Michał Ferdzyn

Katedra Ekonomii

Spółeczna Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania w Łodzi

DZIAŁANIA WOJEWÓDZKIEGO URZĘDU PRACY W ŁODZI W CELU POPRAWY SYTUACJI NA RYNKU PRACY Z WYKORZYSTANIEM FUNDUSZY EUROPEJSKICH

Państwa stowarzyszone w Unii Europejskiej od bardzo dawna starały się znaleźć wspólny pomysł na poprawę sytuacji gospodarczej. Podjęmowano wiele prób utworzenia programu, który nadawałby kierunek wspólnego rozwoju. Jedną z bardzo istotnych deklaracji stała się przyjęta na szczycie w Lizbonie w 2000 roku tzw. Strategia Lizbońska. Skupiła się na czterech kwestiach:

- innowacyjności (gospodarka oparta na wiedzy),
- liberalizacji rynków telekomunikacji, energii, transportu oraz rynków finansowych,
- przedsiębiorczości (ułatwienia w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej),
- spójności społecznej (kształtowanie nowego modelu państwa socjalnego).

Jej głównym celem było, aby do 2010 roku Unia Europejska stała się jednym z najbardziej konkurencyjnych obszarów gospodarczych. W tym celu założono nawet stały 3% wzrost gospodarczy dla całego obszaru Unii.

Niestety w praktyce okazało się, że założenia te były zdecydowanie zbyt ambitne i praktyczna ich realizacja okazała się za trudna. Raporty, które były tworzone przez nadzorujących realizację strategii dowiodły, że niemożliwe jest zrealizowanie założonych celów. Dlatego też w marcu 2005 r. odbył się szczyt w Brukseli, na którym przyjęto korektę strategii. Dokonując rewizji Strategii Lizbońskiej przywódcy wezwali do skoncentrowania się na dwóch priorytetach: zwiększeniu wzrostu gospodarczego i zatrudnienia w Unii. Nie wyznaczyli już sobie sztywnych terminów i celów zapisanych w postaci liczb, z wyjątkiem zwiększenia środków na

badania i rozwój do 3 proc. PKB. W dokumencie podkreślono potrzebę zachowania równowagi między trzema filarami „nowej Lizbony”: konkurencyjnością, polityką socjalną i ochroną środowiska. Strategia ma kłaść jeszcze większy nacisk na rozwój badań, edukację i innowacyjność oraz aktywną politykę przemysłową. Tekst przypomina też o ważnej roli, jaką mają do odegrania partnerzy społeczni (czyli organizacje pracodawców i pracobiorców) oraz małe i średnie przedsiębiorstwa oraz zaleca redukcję pomocy państwa.

W trakcie opracowywania poprawek do Strategii Lizbońskiej przywódcy państw Unii zobowiązali się do tworzenia programów krajowych, będących narzędziami wspomagającymi realizację strategii.

W Polsce również podejmowane są działania mające na celu zrealizowanie celów nowej Strategii Lizbońskiej. Wśród tych działań są dwa programy, na które zostanie w tym artykule zwrócona szczególna uwaga, gdyż są one realizowane przez Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi.

Pierwszym z nich jest Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004-2006, drugim zaś Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006. Przed przejściem do prezentacji działań podejmowanych w województwie łódzkim należałoby przybliżyć jednak oba te programy.

Zintegrowany Program Rozwoju Regionalnego 2004-2006 (ZPORR) jest programem realizowanym w całym kraju, jednakże rozdystrybucja dostępnych środków następuje na poziomie województw w ramach komponentów regionalnych ZPORR. Główne tezy programu zostały przyjęte rozporządzeniem Ministerstwa Gospodarki i Pracy z dnia 1 lipca 2004. Dokładnym i skonkretyzowanym ujęciem jest uchwalone 25 sierpnia 2004 Uzupełnienie ZPORR. Zostały w nim określone priorytety, działania i poddziałania programu.

Działanie programu jest współfinansowane przez środki wspólnotowe i krajowe. Wkład wspólnotowy pochodzi z Europejskiego Programu Rozwoju Regionalnego, natomiast część krajowa jest podzielona na krajowy wkład publiczny (środki budżetu państwa oraz państwowych funduszy celowych, środki budżetów jednostek samorządu terytorialnego, środki innych jednostek sektora finansów publicznych, a także inne środki jednostek oraz form organizacyjno-prawnych sektora finansów publicznych) oraz środki prywatne.

Tabela 1. Struktura ZPORR w latach 2004-2006

<p>Priorytet 1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów.</p> <p>Działanie 1.1. Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu transportowego. Poddziałanie 1.1.1. Infrastruktura drogowa. Poddziałanie 1.1.2. Infrastruktura transportu publicznego.</p> <p>Działanie 1.2. Infrastruktura ochrony środowiska.</p> <p>Działanie 1.3. Regionalna infrastruktura społeczna. Poddziałanie 1.3.1. Regionalna infrastruktura edukacyjna Poddziałanie 1.3.2. Regionalna infrastruktura ochrony zdrowia.</p> <p>Działanie 1.4. Rozwój turystyki i kultury.</p> <p>Działanie 1.5. Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego.</p> <p>Działanie 1.6. Rozwój transportu publicznego w aglomeracjach.</p>
<p>Priorytet 2. Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach.</p> <p>Działanie 2.1. Rozwój umiejętności powiązany z potrzebami regionalnego rynku pracy i możliwości kształcenia ustawicznego w regionie.</p> <p>Działanie 2.2. Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne.</p> <p>Działanie 2.3. Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa.</p> <p>Działanie 2.4. Reorientacja zawodowa osób zagrożonych procesami restrukturyzacyjnymi.</p> <p>Działanie 2.5. Promocja przedsiębiorczości.</p> <p>Działanie 2.6. Regionalne strategie innowacyjne i transfer wiedzy.</p>
<p>Priorytet 3. Rozwój lokalny.</p> <p>Działanie 3.1. Obszary wiejskie.</p> <p>Działanie 3.2. Obszary podlegające restrukturyzacji.</p> <p>Działanie 3.3. Zdegradowane obszary miejskie, przemysłowe i powojkowe. Poddziałanie 3.3.1. Rewitalizacja obszarów miejskich. Poddziałanie 3.3.2. Rewitalizacja obszarów przemysłowych i powojkowych.</p> <p>Działanie 3.4. Mikroprzedsiębiorstwa.</p> <p>Działanie 3.5. Lokalna infrastruktura społeczna. Poddziałanie 3.5.1. Lokalna infrastruktura edukacyjna i sportowa. Poddziałanie 3.5.2. Lokalna infrastruktura ochrony zdrowia.</p>
<p>Priorytet 4. Pomoc techniczna.</p> <p>Działanie 4.1. Wsparcie procesu wdrażania ZPORR – wydatki limitowane.</p> <p>Działanie 4.2. Wsparcie procesu wdrażania ZPORR – wydatki Nielimitowane.</p> <p>Działanie 4.3. Działania informacyjne i promocyjne.</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie ZPORR 2004-2006.

Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi jest Instytucją Wdrażającą w trzech działaniach ZPORR. Są to działania:

- 2.1. Rozwój umiejętności powiązany z potrzebami regionalnego rynku pracy i możliwości kształcenia ustawicznego w regionie;
- 2.3. Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa;

- 2.4. Reorientacja zawodowa osób zagrożonych procesami restrukturyzacyjnym.

Celem działania 2.1. jest dostosowanie kwalifikacji zawodowych mieszkańców regionu do wymogów współczesnego rynku pracy. W tym celu podejmowane są różne formy wsparcia. Można do nich zaliczyć:

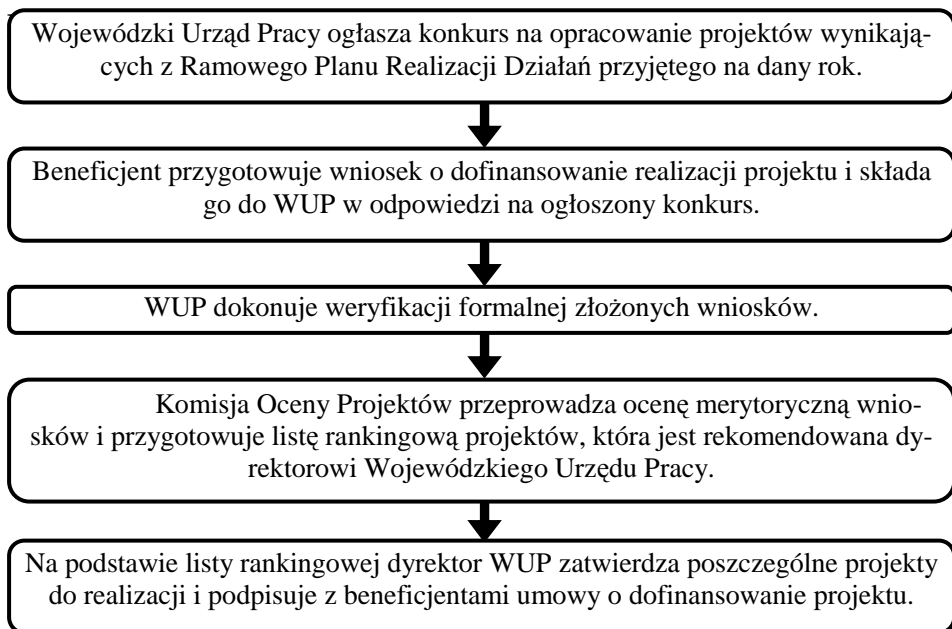
- szkolenia oraz usługi doradcze dla pracujących osób dorosłych chcących podwyższyć kwalifikacje zawodowe,
- szkolenia dla rolników i ich domowników w zakresie podejmowania dodatkowej działalności zbliżonej do rolnictwa, np. agroturystyki,
- praktyczna nauka zawodu dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych i studentów,
- studia zawodowe podwyższające kwalifikacje pielęgniarek i położnych,
- badania i analizy na potrzeby regionalnego rynku pracy.

Działania 2.3. i 2.4. są bardzo podobne w swym celu. Oba te działania mają na celu reorientację zawodową i zapewnienie nowego zawodu. Pierwsze jest skierowane do osób zatrudnionych w rolnictwie i za cel stawia sobie pomoc w znalezieniu takim osobom pracy poza rolnictwem. Drugie ma służyć osobom zagrożonym utratą pracy w efekcie procesów restrukturyzacyjnych i umożliwić im znalezienie nowego zajęcia.

W obu tych działaniach wykorzystywane są bardzo podobne formy wsparcia. Można tutaj wymienić:

- szkolenia mające na celu nabycie kwalifikacji związanych z nowym zawodem,
- usługi doradcze w zakresie wyboru nowego zawodu zgodnego z zainteresowaniami i predyspozycjami,
- pośrednictwo pracy na terenie kraju,
- informacja zawodowa,
- zatrudnienie subsydiowane – możliwość zwrotu pracodawcy 65% kosztów płacy uczestnika projektu przez okres 2 lat.

Uprawnienia do składania wniosków w konkursach na realizację projektów w ramach tych działań ZPORR miały indywidualnie lub w partnerstwie m. in. jednostki samorządu terytorialnego, samorządy gospodarcze i zawodowe, instytucje rynku pracy (w tym instytucje szkoleniowe), szkoły wyższe oraz organizacje pozarządowe. Instytucje te bardzo chętnie składały wnioski w odpowiedzi na ogłaszane konkursy. Do końca maja 2006 złożono 329 wniosków, z których 96 zostało zatwierdzone do realizacji.

Rysunek 1. Tryb rozpatrywania wniosków ZPORR

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów WUP w Łodzi.

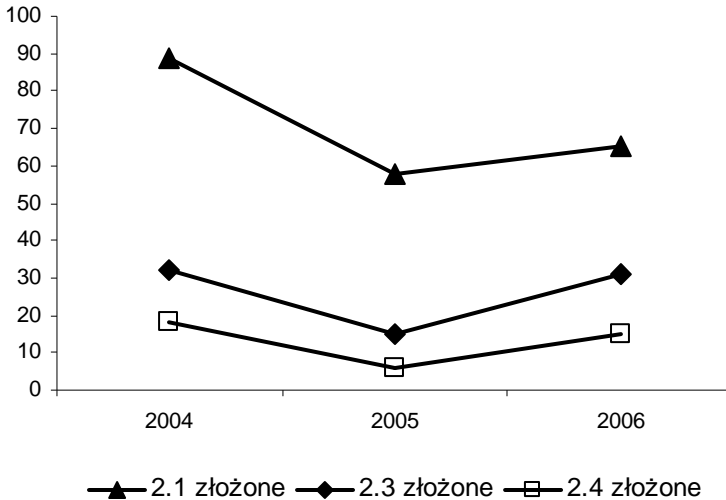
Przedstawiona powyżej liczba projektów złożonych i rozpatrzonych przez WUP jest sumą ze wszystkich lat wdrażania ZPORR. Poniżej przedstawione są dokładne dane dotyczące poszczególnych lat działania programu z rozbiciem na projekty złożone i realizowane.

Tabela 2. Wnioski złożone i realizowane w ramach ZPORR w latach 2004-2006

WNIOSKI:	2004	2005	2006	2004-2006
2.1. złożone	89	58	65	212
2.1. realizowane	17	24	21	62
2.3. złożone	32	15	31	78
2.3. realizowane	7	4	10	21
2.4. złożone	18	6	15	39
2.4. realizowane	9	2	2	13
Suma złożone	139	79	111	329
Suma realizowane	33	30	33	96

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów WUP w Łodzi.

W tabeli 2 można obserwować, jak w poszczególnych latach zmieniała się liczba składanych projektów. Pierwszym trendem, jaki można zauważyć, jest spadek liczby wniosków w roku 2005 w stosunku do 2004 i wzrost w 2006 w porównaniu do 2005.

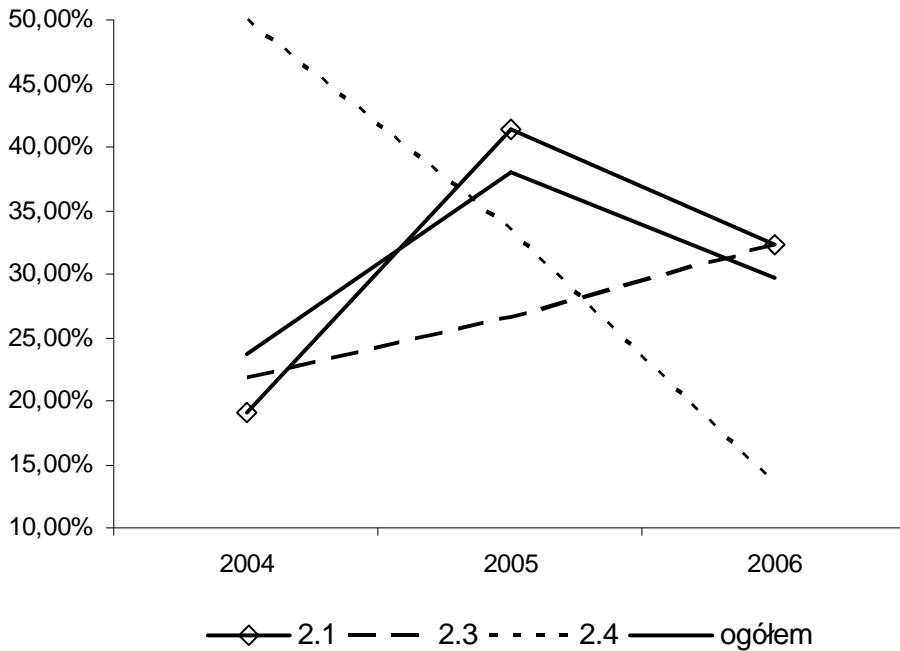

Rysunek 2. Wnioski złożone w poszczególnych Działaniach

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów WUP w Łodzi.

Można wnioskować, że taka sytuacja została spowodowana przez kilka czynników. Pierwszym z nich jest entuzjazm osób tworzących projekty, co bardzo wyraźnie można zauważyć w pierwszym roku wdrażania ZPORR. Bardzo duża liczba wniosków wynikała z przekonania, że stworzenie dobrego projektu to rzecz bardzo prosta i każdy potrafi to zrobić. Surowa ocena jakiej zostały poddane wnioski spowodowała, że z ogólnej liczby 212 tylko 62 trafiły do realizacji. Miało to na pewno wpływ na niską samoocenę zespołów projektowych i spowodowało zmniejszenie liczby projektów, które zostały złożone w 2005 roku. Były to już projekty lepiej przemyślane i sformułowane. Drugim czynnikiem, który na pewno wywarł wpływ na liczbę projektów w poszczególnych latach, była ilość środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań. Zostaną one szczegółowo omówione w dalszej części tego opracowania, lecz tutaj już można zaznaczyć, że rok, w którym pojawiło się najmniej projektów wnioskujących o współfinansowanie z ZPORR, jest też rokiem, w którym na jego realizację przeznaczono najmniejsze fundusze. Duża część instytucji, które w roku 2004 zdecydowały się składać projekty i nie zyskały

one aprobaty, zrezygnowała w roku 2005 z wnioskowania, kierując się niskimi szansami pozyskania akceptacji.

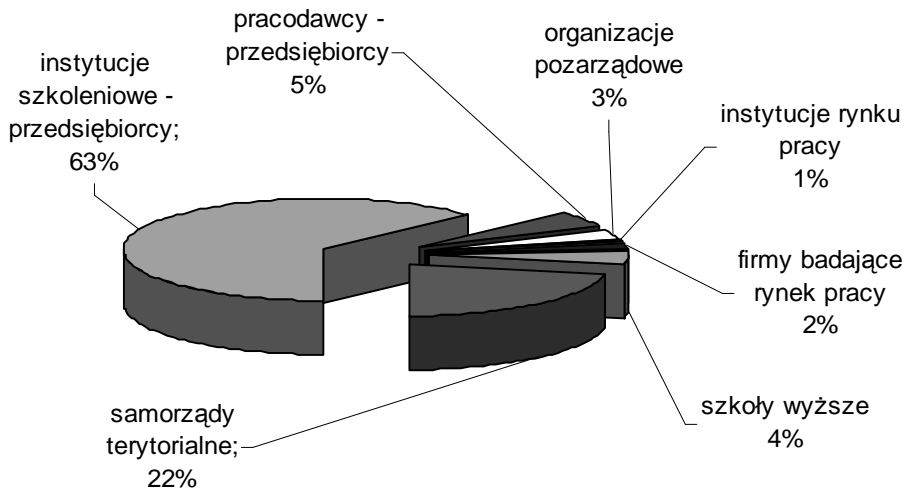

Rysunek 3. Stosunek liczby projektów zrealizowanych do złożonych
 Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów WUP w Łodzi.

Porównanie tych wielkości pokazuje, jak w czasie zmieniała się jakość wniosków, które wpływały do WUP w poszczególnych programach. Można tutaj postawić tezę, że jakość wniosków zmieniała się, gdyż liczba, która obrazuje realizowane programy w poszczególnych latach jest prawie stała. Oznacza to, że pracownicy WUP w sposób rozumny dysponowali funduszami i dokonywali przesunięć środków w zależności od jakości wniosków. Stosunek liczby zrealizowanych do złożonych jest w roku 2004 najlepszy dla działania 2.4. Zrealizowana została połowa złożonych projektów i stanowiła ona ponad 27% ogólnej liczby projektów, mimo że na ogłoszone konkursy wpłynęło tylko 18 wniosków dla tego działania. Rok 2005 to z kolei wyraźna dominacja działania 2.1. Ponad 40% wniosków jakie znalazły się w WUP uzyskało akceptację oceniającego gremium i zostały one zrealizowane. Stanowiły one też 80% ogólnej liczby realizowanych w tym roku działań, więc należy wnioskować, iż jakość ich sformułowania miała decydujący wpływ. Podobnie

kształtuje się sytuacja w roku 2006. To kolejny rok, w którym projekty z działania 2.1. mają najlepszy stosunek ilości realizacji do złożzeń. Jest to ponad 32% i co stanowiło ponad 63% ogólnej liczby realizowanych projektów.

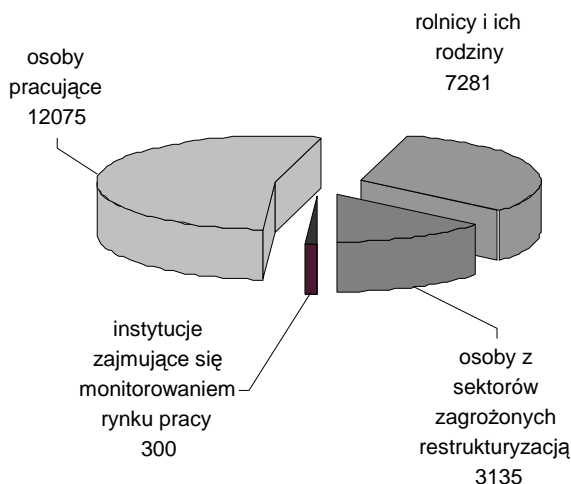
Ważnym wskaźnikiem, który pokazuje aktywność poszczególnych uprawnionych do składania wniosków jest status projektodawcy (rysunek 4). Wzięto tutaj pod uwagę tylko tych, których wnioski zostały pozytywnie zarekomendowane do realizacji. W tej grupie największą aktywnością wykazały się zdecydowanie instytucje szkoleniowe. Prawie jedna trzecia ogólnej liczby wniosków, które zyskały akceptację, pochodziła właśnie od nich. Na drugim miejscu znalazły się, wykazujące coraz większą aktywność, samorządy terytorialne, które zaproponowały ponad 1/5 wniosków rozpatrzonych pozytywnie. Niestety, pozostałe uprawnione podmioty zostały daleko w tyle w tej klasyfikacji. Nie powinno to jednak świadczyć o ich małej aktywności, zaś na pewno świadczy jednak o mniejszym stopniu przygotowania do pozyskiwania takich środków. Myślę, że w kolejnym okresie finansowania, stosunek ten może ulec poprawie na korzyść występujących tutaj w śladowych ilościach szkół wyższych i organizacji pozarządowych, gdyż oferowane przez różne instytucje kursy, które uczą jak pisać wnioski odniosą na pewno skutek.

Rysunek 4. Status projektodawców, których wnioski zostały zarekomendowane

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów WUP w Łodzi.

Wskaźnikiem, który oddaje ilościowy charakter działań, jest liczba beneficjentów ostatecznych objętych wsparciem w projektach. Łącznie w latach 2004-2006 w ramach Działania 2.1., 2.3. i 2.4. wsparciem objętych zostało 22 491 osób, z czego 54% to osoby pracujące, 32% to rolnicy i ich rodziny, a 14% to osoby zagrożone utratą pracy w wyniku procesów restrukturyzacji.

Rysunek 5. Liczba beneficjentów ostatecznych objętych wsparciem w projektach

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów WUP w Łodzi.

Największą popularnością wśród beneficjentów ostatecznych cieszyły się kursy językowe (prawie 9 tys. osób brało w nich udział) oraz szkolenia komputerowe (5 tys.), zawodowe (6 tys.) i z zakresu przedsiębiorczości.

Na pewno ważną informacją, której pominąć nie można charakteryzując wdrażanie ZPORR 2004-2006 w województwie łódzkim, są wielkości dotyczące funduszy, które zostały wydatkowane w tym okresie. Dane ich dotyczące zostały ujęte w tabeli 3.

Można powiedzieć, że wielkości przedstawione w tabeli są dość znaczne. Suma ponad 66 mln złotych, przeznaczona na realizację działań ZPORR, świadczy w sposób jasny o rozmachu, z jakim prowadzony jest ten program. Ponad 20 mln zł rocznie, jakie można było wydatkować

w działaniach tych priorytetów, w zdecydowany sposób wpłynie na poprawę konkurencyjności regionu. Oczywiście, można by postawić tezę, że jest to nadal nie wystarczająca ilość pieniędzy, ale moim zdaniem, umiejętne gospodarowanie takim zasobem przyniesie skutek. Pierwsze efekty są już widoczne, gdyż realizowanie projektów, skrojonych pod konkretne firmy, powoduje napływ inwestycji do regionu. Skutkiem tego jest spadek bezrobocia i wzrost liczby zatrudnionych w regionie.

Tabela 3. Wdrażanie działań ZPORR w latach 2004-2006.

Działanie	Liczba wniosków złożonych	Liczba wniosków zatwierdzonych do realizacji	Liczba podpisanych umów*	Środki przeznaczone na realizację Działania (EFS + budżet państwa, bez środków prywatnych)^	Kwota dofinansowania wynikająca z podpisanych umów (EFS + budżet państwa)^
2.1.	212	62	47	28 487 334,61 zł	21 716 966,55 zł
2.3.	78	21	13	16 033 553,81 zł	12 454 207,48 zł
2.4.	34	13	12	22 076 321,10 zł	19 178 015,55 zł
	324	96	72	66 597 209,52 zł	53 349 189,58 zł

*Nie wszystkie podmioty, których projekty zostały pozytywnie zarekomendowane, mają podpisane umowy, część znajduje się w trakcie negocjacji.

^wg kursu 1 € = 3,9262 zł z 30.03.2006 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów WUP w Łodzi.

Drugim programem, w którym instytucją wdrażającą jest Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi, jest Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006. Został on przyjęty przez Ministerstwo Gospodarki i Pracy w dniu 1 lipca 2004 roku. Głównym celem programu jest budowa otwartego, opartego na wiedzy społeczeństwa, poprzez zapewnienie warunków do rozwoju zasobów ludzkich w drodze kształcenia, szkolenia i pracy. Realizacja niniejszego celu przyczyni się do rozwijania konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości. Harmonijny rozwój gospodarki ma zapewnić wzrost zatrudnienia i osiągnięcie spójności społecznej, ekonomicznej i przestrzennej z Unią Europejską na poziomie regionalnym i krajowym. Podobnie jak ZPORR, tutaj również doprecyzowano priorytety i działania poprzez które będą one realizowane.

Celem priorytetu pierwszego jest wzmocnienie potencjału instytucjonalnej obsługi klientów służb zatrudnienia, pomocy społecznej i in-

nych instytucji działających na rzecz rynku pracy. Ma on służyć również działaniom na rzecz bezrobotnych oraz osób z grup szczególnego ryzyka. Celem priorytetu jest też wyrównywanie szans kobiet w dostępie do rynku pracy i zatrudnienia. Jako myśl przewodnią drugiego priorytetu wybrano rozwój społeczeństwa opartego o wiedzę. System edukacyjny powinien umożliwiać osobom w każdym wieku zdobyć umiejętności, które pozwolą im funkcjonować na rynku pracy. Dlatego celem priorytetu jest rozszerzanie dostępu do edukacji i poprawa jej poziomu. Istotne jest również włączanie w proces edukacji technologii informacyjnych i komunikacyjnych. Kolejne cele priorytetu to podnoszenie kwalifikacji pracowników, promocja edukacji w zakresie przedsiębiorczości i promocja elastycznych form pracy. Priorytet ten ma wreszcie na celu poprawę jakości pracy administracji publicznej poprzez zapewnienie odpowiednich szkoleń. Celem trzeciego priorytetu jest wsparcie instytucji zajmujących się wdrażaniem SPO RZL, tak aby mogły efektywnie i zgodnie z politykami wspólnotowymi, dysponować środkami unijnymi.

Tabela 4. Struktura SPO RZL w latach 2004-2006

<p>Priorytet 1. Aktywna polityka rynku pracy oraz integracji zawodowej i społecznej.</p> <p>Działanie 1.1. Rozwój i modernizacja instrumentów i instytucji rynku pracy.</p> <p>Działanie 1.2. Perspektywy dla młodzieży.</p> <p>Działanie 1.3. Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia.</p> <p>Działanie 1.4. Integracja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.</p> <p>Działanie 1.5. Promocja aktywnej polityki społecznej poprzez wsparcie grup szczególnego ryzyka.</p> <p>Działanie 1.6. Integracja i reintegracja zawodowa kobiet.</p>
<p>Priorytet 2. Rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy.</p> <p>Działanie 2.1. Zwiększanie dostępu do edukacji – promowanie kształcenia ustawicznego.</p> <p>Działanie 2.2. Podnoszenie jakości nauczania w odniesieniu do potrzeb rynku pracy.</p> <p>Działanie 2.3. Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki.</p> <p>Działanie 2.4. Wsparcie zdolności administracyjnych.</p>
<p>Priorytet 3. Pomoc techniczna.</p> <p>Działanie 3.1. Wsparcie zarządzania SPO RZL.</p> <p>Działanie 3.2. Informacja i promocja Działań SPO RZL.</p> <p>Działanie 3.3. Zakup sprzętu komputerowego.</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie SPO RZL 2004-2006.

Wojewódzkie urzędy pracy są odpowiedzialne za realizacją dwóch działań z pierwszego priorytetu. Są to działania 1.2. i 1.3. W ramach tych działań WUP w Łodzi realizuje dwa schematy: Perspektywy dla młodzieży (schemat a) – Wspieranie młodzieży na rynku pracy, oraz b – Promo-

cja aktywności zawodowej młodzieży. Z działania Przeciwdziałanie i zwalczania długotrwałego bezrobocia również realizowane są dwa pierwsze schematy a) i b) – Wspieranie osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych i Wspieranie otoczenia społecznego osób bezrobotnych.

Z pomocy w poszczególnych działaniach mogą skorzystać:

24. Działanie 1.2.:

- młodzież poniżej 25 roku życia, bezrobotna przez okres do 6 miesięcy,
- młodzież poniżej 25 roku życia, bezrobotna przez okres od 6 do 24 miesięcy,
- bezrobotni absolwenci wszystkich typów szkół,
- osoby poniżej 25 roku życia, zarejestrowane jako bezrobotne przez okres do 24 miesięcy, chcące rozpocząć działalność gospodarczą.

25. Działanie 1.3.:

- osoby powyżej 25 roku życia, bezrobotne przez okres do 12 miesięcy, z wyłączeniem bezrobotnych absolwentów,
- osoby powyżej 25 roku życia, bezrobotne przez okres od 12 do 24 miesięcy, z wyłączeniem bezrobotnych absolwentów.

W ramach wdrażania programu oferowane są różnorodne formy wsparcia. Wśród nich znajdują się:

- szkolenia – mają one na celu dostosowanie kwalifikacji osób bezrobotnych. Podczas trwania szkolenia osoba otrzymuje stypendium szkoleniowe w wysokości 40% kwoty zasiłku dla bezrobotnych (bezrobotny w wieku do 25 lat) lub dodatek szkoleniowy w wysokości 20% zasiłku dla bezrobotnych (osoby powyżej 25 lat);
- staż – służy zdobyciu doświadczenia zawodowego. Może trwać od 3 miesięcy do 1 roku. W tym okresie stażysta otrzymuje stypendium w wysokości zasiłku dla bezrobotnych. Na staż może zostać skierowana osoba w wieku do 25 lat, bez doświadczenia zawodowego, jak również osoba w wieku do 27, pod warunkiem że jest absolwentem szkoły wyższej bez doświadczenia zawodowego;
- przygotowanie zawodowe w miejscu pracy – jest to odpowiednik stażu, tylko skierowany do osób powyżej 25 roku życia oraz do osób, które mają już doświadczenie zawodowe, ale nie posiadają kwalifikacji dostosowanych do potrzeb rynku pracy. Przygotowanie zawodowe trwa od 3 do 6 miesięcy i w tym okresie osoba odbywająca przygotowanie otrzymuje stypendium w wysokości zasiłku dla bezrobotnych;
- zatrudnienie subsydiowane – realizowane w formie prac interwencyj-

nych u pracodawców głównie tworzących nowe miejsca pracy dla bezrobotnych. Pracodawca, który zobowiązuje się do zatrudnienia bezrobotnych, otrzymuje zwrot części kosztów poniesionych na wynagrodzenia tych pracowników oraz składki na ubezpieczenie społeczne najczęściej przez okres 6 miesięcy;

- jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej – nie należy ich mylić z pożyczkami, gdyż dotacja to pomoc bezzwrotna. Maksymalnie może ona wynosić 500% przeciętnego wynagrodzenia i może być również przeznaczona na wydatki związane z tworzeniem i doradztwem dotyczącym nowej działalności;
- szkolenia z przedsiębiorczości – są one skierowane do osób zamierzających podjąć działalność gospodarczą. Mają one na celu zaznajomienie z podstawowymi kwestiami dotyczącymi zakładania i prowadzenia działalności na własny rachunek;
- poradnictwo zawodowe – polega m.in. na udzielaniu bezrobotnemu porad ułatwiających wybór zawodu, zmianę kwalifikacji, podjęcie lub zmianę zatrudnienia, badaniu zainteresowań i uzdolnień zawodowych oraz na udzielaniu informacji o zawodach, rynku pracy, możliwościach szkolenia i kształcenia;
- pośrednictwo pracy – polega na pomocy w nawiązywaniu kontaktu między pracodawcą zgłaszającym wolne miejsca pracy a osobą zarejestrowaną jako bezrobotna.

W roku 2004 WUP w Łodzi realizował działania w schematach a) i b) Działań 1.2. i 1.3. W schemacie a) obu działań realizowane były projekty własne WUP w porozumieniu z Powiatowymi Urzędami Pracy. Schemat b) realizowany był w trybie konkursowym, na który instytucje uprawnione (m.in. instytucje szkoleniowe, organizacje pozarządowe) złożyły 29 wniosków, z których 9 przyjęto do realizacji (odpowiednio w Działaniu 1.2. – 5, a w Działaniu 1.3. – 4). W roku 2005 uruchomione zostały jedynie schematy a) obu Działań. Projekty skierowane do bezrobotnych mogły w trybie konkursowym składać PUP. Do realizacji zatwierdzono 46 wniosków. Liczba wniosków realizowanych rozłożyła się dokładnie po połowie na oba Działania. Podobnie przebiegło wdrażanie tego programu w 2006 roku: znów 46 zatwierdzonych projektów, po połowie z obu Działań. Istotnymi wskaźnikami mówiącymi o rozległości wdrażania programu są ilości osób objętych wsparciem (tabela 5).

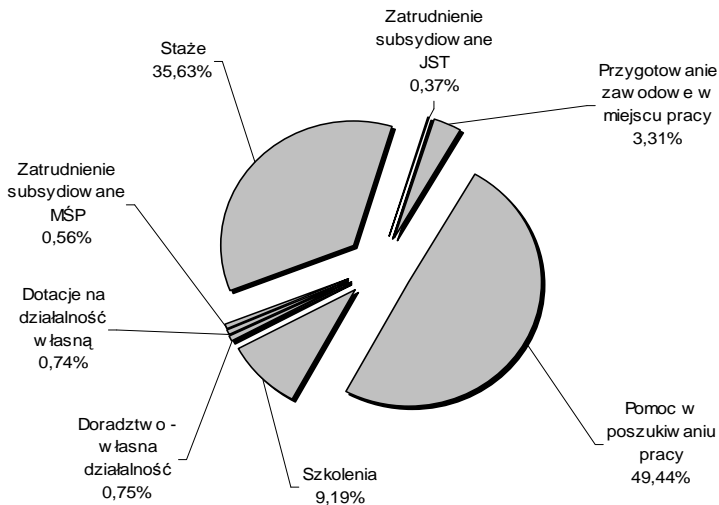
Tabela 5. Liczba osób objętych wsparciem w ramach SPO RZL w latach 2004-2006

Rok	2004	2005	2006
Działanie 1.2.	2 459	6 826	5 605
Działanie 1.3.	3 477	6 567	5 014
Razem	7 940	15 398	12 625

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów WUP w Łodzi.

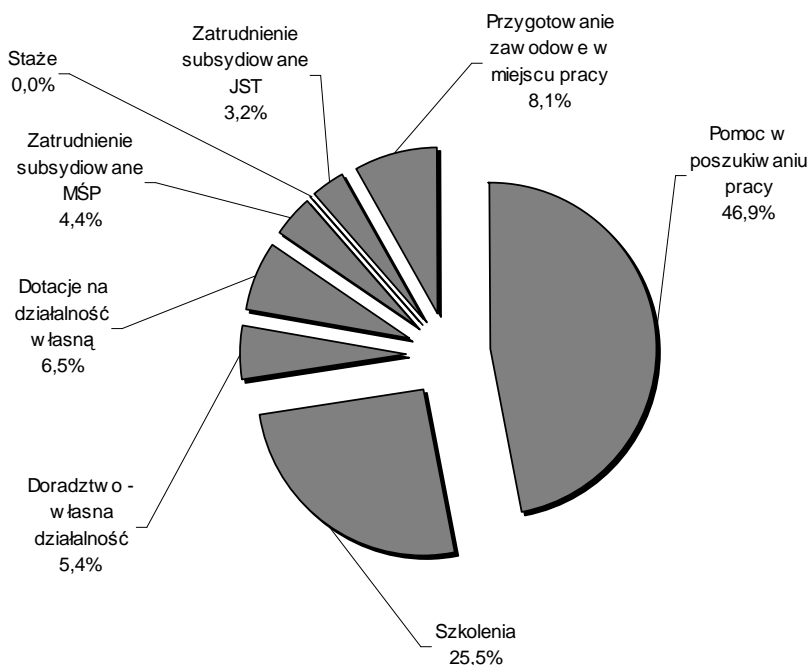
Dane zawarte w tabeli 5 pozwalają stwierdzić, iż w trakcie tych działań pomoc uzyskało około 30 tys. bezrobotnych z terenu województwa. Nie jest to liczba bardzo wielka, lecz w czasie zwalczania bezrobocia każde działania, mogące mu się przeciwstawić, są istotne. Tym bardziej, że działania z tego programu są skierowane do osób w istotny sposób zagrożonych bezrobociem, gdyż są to ludzie bez doświadczenia zawodowego.

Interesująca jest też struktura beneficjentów tych programów, pod względem podziału na formy pomocy, z jakich skorzystali. Informacja ta pozwala w kolejnych latach wdrażania SPO RZL rezygnować z form, które nie cieszą się powodzeniem wśród bezrobotnych i nie są efektywne.

Rysunek 6. Struktura form pomocy Działania 1.2.

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów WUP w Łodzi.

Rysunek 7. Struktura form pomocy Działania 1.3.

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów WUP w Łodzi.

W obu działaniach najpopularniejsze były formy pomocy związane z doradztwem zawodowym. Prawie połowa beneficjentów skorzystała z tej możliwości pomocy. Popularność drugiego kierunku wsparcia zależna była już od specyfiki programu. W Działaniu 1.2. były to staże, z powodu tego, że są one skierowane do osób młodych, które w ten sposób pozyskują doświadczenie zawodowe. W Działaniu 1.3. były to z kolei szkolenia, gdyż są one skierowane do osób poszukujących nowego zawodu.

Wydatki na realizację SPO RZL w latach 2004-2006 w województwie łódzkim wyniosły w sumie ponad 120 mln złotych, z których ponad 85 mln stanowiły dotacje z Europejskiego Funduszu Społecznego. Jest to znaczna suma i również jej wpływ na pewno nie pozostanie bez efektu.

Podsumowując, można stwierdzić, iż WUP w Łodzi w sposób dość sprawny prowadzi wdrażanie obu wymienionych programów. Oczywiście, wymaga to wielkiego wkładu pracy, gdyż obwarowania, jakimi są nasycone oba programy, wymagają bardzo uważnego ich prowadzenia. Należy przestrzegać wielu wytycznych i rozporządzeń doty-

czących wydatkowania środków. Bardzo często zmieniające się przepisy nie ułatwiają w żaden sposób pracy urzędnikom. Mimo tego, z rozmów prowadzonych w instytucjach, które współpracują w trakcie wdrażania projektów, wyłania się dość pozytywny obraz całości. Mimo rozmaitych zawirowań natury proceduralnej, obsługa funduszy w WUP w Łodzi została zorganizowana w sposób przejrzysty, a Wydział Obsługi Europejskiego Funduszu Społecznego pracuje bardzo sprawnie. Dotrzymywane są terminy dotyczące sprawozdawczości i rozliczeń finansowych. Spora-dycznie zdarzają się problemy płatnicze lecz dotyczą one głównie projektów, w których popełnione zostały błędy formalne. Najczęstszym z nich jest ujmowanie w sprawozdaniach kosztów, które nie są uznawane za kwalifikowane w danym działaniu. Powoduje to nieporozumienia i spory, lecz wynika z małej znajomości przepisów dotyczących finansowania. Należy stwierdzić, że wdrażanie ZPORR i SPO RZL na terenie województwa łódzkiego przynosi wymierne skutki w chwili obecnej i przynosić je będzie także w przyszłości.

LITERATURA

Materiały WUP w Łodzi.

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004-2006, DzU 2004, nr 166, poz. 1745.

Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006, DzU 2004, nr 166, poz. 1743.

Streszczenie

W artykule zaprezentowano działania podejmowane przez Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi w celu poprawy sytuacji na regionalnym rynku pracy. Autor analizuje w szczególności działania podejmowane przez WUP w latach 2004-2006 w ramach dwóch programów operacyjnych: Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego oraz Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich.

Actions of Voivodeship Labour Office in Łódź to Improve Situation on Labour Market with the Use of European Funds

Summary

In the article there were presented some actions taken by Voivodeship Labour Office in Łódź aimed at improvement of situation on regional labour market. The author analyses especially actions taken by the Office in a period 2004-2006 within two operational programs: Integrated Operational Program of Regional Development and Sectoral Operational Program Development of Human Resources.

